
REFACEREA PATINEI BUSTULUI CONSTANTIN PREZAN DE LA DUMESTI - JUDEȚUL VASLUI

Corneliu HOBINCU*

Restoration of the patina of the bust Constantin Prezan from Dumesti - Vaslui county

Abstract

This issue presents the difficulties of restoring and conserving the bust of Marshal Constantine Prezan located in Dumesti commune, Vaslui county. This paper puts under the microscope some uncommon problems regarding the particularities of treatment of a concrete bust.

Cuvinte cheie: *Schinetea, bust, beton, degradări, patină, restaurare, conservare.*

Keywords: *Schinetea, bust, concrete, degradation, glitter, restoration, conservation.*

În anul 2005, în comuna Dumesti, este dezvelit un bust reprezentându-l pe marelui Prezan. Întregul monument, concepție și realizare, îi aparțin artistului plastic și restaurator Cristian Pântea. El este amplasat la marginea șoselei ce leagă Vasluiul de Roman și în capătul drumului ce duce la conacul de la Schinetea, care a aparținut familiei Prezan. Marelui a construit acest edificiu între secolele XIX și XX. În 1939 Prezan a mai construit un nou corp de clădire, ulterior conacul având un total de 25 de încăperi. Este situat în Nord-Vestul Satului Schinetea și din anul 1901, când Prezan a părăsit Bucureștiul, el împreună cu soția sa Olga au locuit aici până la sfârșitul vieții. Constantin Prezan și cu soția lui sunt înmormântați în grădina conacului.

Bustul marelui Prezan este realizat din beton, prin metoda turnării într-o matriță, apoi finisat, patinat și în final conservat pentru a putea fi expus în aer liber spre o viață cât mai lungă.

Betonul este unul din cele mai populare și sigure materiale din zilele noastre. Totuși, condițiile de mediu (căldură, raze U.V., umiditate, îngheț-dezghet, vânt, aerosoli, fungi, etc.) și calitatea slabă a betonului, cu defecte structurale, pot afecta grav integritatea obiectului de artă expus în aer liber.

Betonul este un material compozit format majoritar din apă, agregat și ciment. Posibilitatea ca betonul să fie turnat în forme îl face să fie un bun material pentru construcții, stucaturi, obiecte de artă monumentală. Totuși, în timp, betonul continuă să se întărească și acum intră în joc carbonatarea: structura devine susceptibilă coroziunii, din cauza factorilor fizici, chimici și biologici.

* Restaurator, Muzeul Județean „Ștefan cel Mare” Vaslui.

Acest material este des criticat pentru lipsa de autenticitate și prețiozitate, pentru încurajarea excesului de decorativitate, al falsului și al pastișei în construcții, este extrem de eficient când vine vorba de preț și rapiditatea modului de prefabricare, considerate efecte ireparabile ale modernității¹. Folosirea betonului în culoarea pietrei, posibilitatea folosirii pigmentilor, utile în restaurarea diferitelor tipuri de pietre, precum și rezistența mare la umiditate au anihilat adversitățile îndreptate împotriva lui.

Factorii fizici cei mai importanți sunt procesele îngheț-dezgheț, abraziunea suprafețelor cu praful și nisipul transportat de vânt și curenții de aer. Căldura și ploile, trepidațiile zilnice de la mașinile de mare tonaj care trec pe șoseaua din imediata apropiere.

Factorii chimici care pot degrada orice obiect expus în aer liber sunt ploile acide și bioxidul de carbon care sub efectul umezelii produce carbonatarea. Ploaia spală compușii de carbon ușor solubili, ducând la decolorare și reducând rezistența suprafețelor crescând porozitatea.

Factorii biochimici sunt mușchii, lichenii, bacteriile și excrementele păsărilor - guano. Biocolonizarea este dependentă de rugozitatea suprafeței, porozitatea, higroscopicitatea, compoziția chimică și starea de conservare a suprafețelor expuse. Bacteriile, fungii și lichenii sunt destul de rezistente la ciclul umezire - uscare, la temperaturi ridicate și raze U.V.

Starea de conservare a bustului era relativ bună constatându-se în primul rând exfolieri pe toată suprafața, degradări și decolorări ale patinei.

Zone de cracluri de suprafață. Figurile 1, 2, 3.

Figura 1

Figura 2

Figura 3

În spatele bustului, craclurile sunt mai evidente. (Figura 4.)

¹ Ruxandra Nemțeanu, *Cimentul Roman în București*, în „Caietele Restaurării”, 2014, p. 45.

Presiunea de îngheț ca fenomen eficient la suprafețele poroase, cu mare densitate a supracapilarelor permit circulația liberă a apei spre interiorul lucrării. Apoi craclurile mai sunt și consecința presiunii de cristalizare a sărurilor solubile pătrunse în porii betonului sau pe fisuri unde cristalizează datorită pierderii apei.

Figura 4

Cristalizarea sării în pori generează o presiune care exfoliază stratul superficial de material. Apa solubilizează selectiv cimentul carbonatic permițând granulelor insolubile din beton să se detașeze unele de altele.

În partea superioară a bustului, pe caschetă, depunerile biologice tip guano au creat câteva lacune. Știind că microorganismele și excrementele păsărilor au o acțiune acidă (acid uric, azotic, fosforic). În metabolismul lor, aceste microorganisme generează ca subprodus compuși acizi care de asemenea pot agresa suportul de care s-au fixat.

Figura 5

Figura 6

Placa cu numele mareșalului și anii de viață (Fig. 5) este realizată dintr-un compozit de ciment alb și bucățele mici de marmură albă într-un produs ce imită cumva marmura cu straturi în tăietură șlefuită. Este acoperită cu depuneri de murdărie, praf și var, vopseaua cu care s-a inscripționat fiind exfoliată.

Placa basorelief (Fig. 6) de pe fața soclului avea desprinderi de material, și două găuri mari unde aceasta a fost fixată în șuruburi de soclu.

Am procedat la curățire atentă cu perii moi, zonele rezistente au fost curățate cu instrumentar de laborator (bisturiu, spatulă). Am spălat apoi suprafața bustului cu apă distilată și detergent anionic. Ulterior am repetat spălările numai cu apă distilată. Patina originală a fost realizată cu oxid roșu de fier și negru de fum. Am refăcut aceeași culoare într-un liant pe bază de acril. Am pensulat bustul, și am dat nuanță și relief în zonele adiacente ale lucrării. Apoi am conservat cu un lac alchidic rezistent la intemperii în zonele exterioare.

Placa cu numele și anii de viață ai mareșalului Prezan a fost curățată, refăcut înscrisul și conservată final cu rășină Dammar. Bazorelieful a fost chituit cu un chit acrilic pentru rezistență la umezeală, apoi patinat și fixat cu lac alchidic.

Figura 7

Figura 8

Figura 9

Bibliografie:

- Diaconu Dan, *Manual de utilizare a betoanelor. Tehnici și metode experimentale*, Editura Cartea Românească, 1993.
- Gomoiu, Ioana; Cojoc, Roxana; Rahira, Florentina, *Biodeteriorarea pietrei*, Caietele Restaurării, 2014.
- Hajek, Vaclav; Filipova, Jitka, *Betonarea cu mijloace proprii*, Editura Casa, 2010.
- Nemțeanu, Ruxandra, *Cimentul Roman în București*, Caietele Restaurării, 2014.
- Olteanu, Iulian, *Piatra în patrimoniul românesc - Degradări specifice și tratamente adecvate*, Editura ACS/Colecția Științific, București, 2015.
- Out, Petre, *Mareșalul Constantin Prezan - Vocația datoriei*, Editura Militară, 2008.
- Popițiu, Ioana, *Conservarea și restaurarea patrimoniului mobil pe suport anorganic expus în aer liber*, în „Sargetia”, Anuarul Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, 1995.
- Vedenivschi, Diana Udor, *Influența coroziunii apei calde asupra caracteristicilor betonului - Teză de doctorat*, Universitatea Gheorghe Asachi, Facultatea de Construcții și Instalații.